

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem zaocznym z 26 lipca 2017 r. Sąd Rejonowy w Rawie Mazowieckiej, w sprawie z powództwa (...) Wierzytelności Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. przeciwko T. M. o zapłatę:

- zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 18 770,40 złotych z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym od 19 listopada 2015 roku do dnia zapłaty z tym zastrzeżeniem, że od 1 stycznia 2016 roku wysokość odsetek nie może przekroczyć w stosunku rocznym dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie oraz kwotę 2085,59 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 1 i 4 wyroku),
- oddalił powództwo w pozostałej części (pkt 2 wyroku),
- nadał wyrokowi w pkt 1 rygor natychmiastowej wykonalności (pkt 3 wyroku).

Sąd pierwszej instancji ustalił m.in., że w dniu 19.12.2014 roku pomiędzy powodem (...) Bankiem SA w W. doszło do zawarcia umowy przelewu wierzytelności, na mocy której bank przeniósł na powoda wierzytelność przysługującą mu wobec pozwanego z tytułu umowy nr (...) z 22.06.2009 r. Przedmiotem sprzedaży miała być wierzytelność obejmująca łącznie kwotę 37 377,02 złotych, w tym:

- kwota główna – 18 770,48 zł,
- odsetki umowne – 7289,48 zł,
- odsetki karne – 10 632,30 zł,
- koszty – 684,76 zł.

W ocenie Sądu Rejonowego zaszyły podstawy do wydania wyroku zaocznego, określone w art. 339 § 1 k.p.c., ponieważ pozwany w żaden sposób nie wdał się w spór i nie stawiał się na rozprawę pomimo prawidłowego powiadomienia. Zgodnie z art. 339 § 2 k.p.c. w takim wypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że nie są twierdzeniami faktycznymi żądania pozwu. Nie jest również twierdzeniem faktycznym, niebudzącym wątpliwości samo określenie w treści uzasadnienia pozwu wysokości zadłużenia ze strony pozwanego bez wskazania okoliczności pozwalających na weryfikację tego twierdzenia. Samo twierdzenie wierzyciela o wysokości rzekomego długu oraz ogólnikowe wskazanie daty i typu prawnego umowy, bez wskazania jej treści, nie pozwala sądowi ocenić, czy twierdzenia powoda budzą wątpliwości. Twierdzenia faktyczne w rozumieniu art. 339 § 2 k.p.c. muszą być przytoczone przez powoda w pozwie lub pismach procesowych i nie mogą wynikać jedynie ze złożonych dokumentów.

W realiach niniejszej sprawy lakoniczność okoliczności faktycznych, przytoczonych w uzasadnieniu pozwu, w szczególności w odniesieniu do sposobu obliczenia odsetek, powoduje niemożliwość uznania za prawdziwe twierdzeń pozwu. Powód nie wskazał w żaden logiczny i spójny sposób, jak doszedł do skapitalizowanej kwoty rzekomych odsetek. Mając to na uwadze, Sąd Rejonowy przeprowadził postępowanie dowodowe i poczynił ustalenia w oparciu o dokumenty złożone przez powoda. Pozwoliły one na ustalenie, że pozwany jest zobowiązany do zapłaty kwoty głównej 18 770,48 złotych. Z uwagi na okres, na który została zawarta umowa kredytowa (do 22.06.2014 r.) nie budzi wątpliwości wymagalność tej kwoty. W pozostałym zakresie roszczenie powoda nie zostało udowodnione. W oparciu o dokumenty przedstawione przez powoda nie można ustalić, kiedy pozwany zaprzestał płacenia rat, od kiedy wierzyciel

pierwotny rozpoczął naliczanie odsetek podwyższonych ani czy są one naliczone prawidłowo. Powód nie wskazał również, jaka jest wysokość średniego oprocentowania WIBOR dla 3-miesięcznych lokat na rynku międzybankowym z 10 ostatnich dni roboczych ostatniego miesiąca poprzedniego kwartału. Nie ma dowodów, że wierzyciel poniósł koszty wezwań, upomnień i opłat dochodzonych pozwem. Nie jest dowodem istnienia wierzytelności wystawienie przez pierwotnego wierzyciela bankowego tytułu egzekucyjnego i nadanie mu klauzuli wykonalności przez sąd, ponieważ na etapie postępowania klauzulowego zasadność i wymagalność zobowiązania objętego tytułem nie podlegała badaniu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo w zakresie kwoty głównej i odsetek za opóźnienie. O kosztach orzekł zgodnie z zasadą wynikającą z art. 100 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku zaocznego wywiódł powód (...) Wierzytelności Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w W..

Zaskarżył wyrok w części co do pkt 2 w zakresie kwoty 12 810,70 złotych. Wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 12 810,70 złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 19 listopada 2015 roku do dnia zapłaty; zwrot kosztów procesu za I i za II instancję według norm przepisanych, w tym opłaty od apelacji i kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Apelujący zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego i procesowego, a to:

- art. 481 §2 k.c. w zw. z art. 359 § 2 i § 2¹ k.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu za zasadne oddalenie powództwa, wskutek niewykazania przez stronę powodową sposobu naliczania odsetek karnych naliczonych od kwoty niespłaconego kapitału, podczas gdy wskazane zostało w pozwie, że wysokość odsetek karnych została wskazana w treści umowy kredytu;

- art. 233 § 1 k.p.c. polegające na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów poprzez wyprowadzenie wniosków sprzecznych z zasadami prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego przy dokonywaniu oceny wiarygodności i mocy materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, które miało zasadniczy wpływ na wynik sprawy poprzez przyjęcie, iż strona powodowa nie dowiodła, czy odsetki karne od kwoty niespłaconego kapitału naliczone zostały zgodnie z postanowieniami umowy, tj. w wysokości średniego oprocentowania WIBOR dla 3-miesięcznych lokat na rynku międzybankowym z 10 ostatnich dni roboczych ostatniego miesiąca poprzedniego kwartału powiększonej o 25 punktów procentowych, podczas gdy w okresie od wypowiedzenia do zawarcia umowy cesji wysokość odsetek maksymalnych nie przekraczała 25%, w związku z czym zbędne było ustalanie oprocentowania WIBOR.

W uzasadnieniu apelacji, skarżący podkreślił, że z mocy § 10 umowy bankowi przysługiwało uprawnienie do jej wypowiedzenia, co skutkowało postawieniem całego zadłużenia w stan natychmiastowej wymagalności. W konsekwencji cała niespłacona kwota kapitału stawała się należnością przeterminowaną, od której bank miał prawo naliczać odsetki w wysokości określonej w § 6 umowy. W bankowym tytule egzekucyjnym wskazane zostało, że odsetki za opóźnienie od kwoty niespłaconego kapitału naliczane są od 30 czerwca 2010 roku, a roszczenie objęte (...) jest wymagalne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że Sąd Rejonowy nie doręczył skutecznego pozwanemu wyroku zaocznego przed przedstawieniem sądowi drugiej instancji akt wraz z apelacją powoda.

W pozwie wskazano adres T. M. w R. – Osiedle 9 maja 1/15. Tymczasem z systemu PESEL – SAD wynika, że był to wcześniejszy adres pozwanego, a ostatni ujawniony to R. (...), ul. (...), przy czym i ten adres w dacie wydawania wyroku zaocznego nie był aktualny (wydruk z systemu PESEL – SAD – k. 61-62). Pomimo to odpis wyroku zaocznego wysłano pozwanemu na adres w R. – Osiedle 9 maja 1/15, a przesyłkę uznano za dręczoną przez awizo z dniem 17.08.2017 r. (k. 92). Identyczny błąd został popełniony przy doręczaniu pozwanemu odpisu apelacji (k. 102).

Sąd Okręgowy w Łodzi podjął czynności zmierzające do skutecznego doręczenia pozwanemu zarówno odpisu wyroku zaocznego, jak i odpisu apelacji. Na etapie postępowania apelacyjnego został ustalony adres pozwanego w R., Osiedle (...) (informacja komornika k. 123 i notatka k. 125). Pomimo skutecznego doręczenia odpisu wyroku zaocznego, pozwany nie wniósł sprzeciwu (doręczenie k. 138). Tym samym możliwe było rozstrzygnięcie apelacji powoda.

Przechodząc do merytorycznej oceny wniesionego środka zaskarżenia, stwierdzić należy, że apelacja nie jest zasadna i - jako taka - podlega oddaleniu.

Powództwo zostało częściowo oddalone jako nieudowodnione co do wysokości. Należy zatem usystematyzować kwestie dotyczące rozkładu ciężaru dowodu oraz mocy dowodowej dokumentów, na które powołuje się powód.

Niewątpliwie ustawodawca przyjął kontrydiktoryjny model procesu cywilnego, czego wyrazem jest określenie reguły ciężaru dowodowego, wynikającej z art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. W aktualnym stanie prawnym to na stronach spoczywa odpowiedzialność za wynik postępowania dowodowego i w konsekwencji - za wynik procesu. Są one obowiązane dokonywać czynności procesowych zgodnie z dobrymi obyczajami, dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody (art. 3 k.p.c.). Wprawdzie dowodzenie własnych twierdzeń nie jest obowiązkiem strony i nie ma możliwości egzekwowania od strony aktywności w sferze dowodowej (sąd nie może nakazać czy zobowiązać do przeprowadzenia dowodu), ale to strony ponoszą negatywne konsekwencje swojej pasywnej postawy.

Powodowy Fundusz jest nabywcą wierzytelności, którą nabył zawierając 19 grudnia 2014 r. umowę przelewu wierzytelności nr (...) z (...) Bankiem S.A.

Zatem w procesie o zapłatę powód powinien udowodnić:

- skuteczność nabycia wierzytelności,
- istnienie i wymagalność wierzytelności,
- wysokość wierzytelności.

W sprawie został wydany wyrok zaoczny. Zatem zastosowanie miał przepis art. 339 § k.p.c., zgodnie z którym twierdzenia o okolicznościach faktycznych zawarte w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą stają się podstawą faktyczną wyroku zaocznego bez ich weryfikacji w postępowaniu dowodowym. Przyjęta zasada nie ma charakteru bezwzględnego, ponieważ wyłączone jest przyjęcie okoliczności faktycznych, zawartych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą za prawdziwe, jeżeli budzą one uzasadnione wątpliwości, albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Sąd nie jest również władny przyjąć za podstawę faktyczną wyroku zaocznego okoliczności, które nie zostały przytoczone w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą.

Sąd Okręgowy w pełni podziela stanowisko sądu pierwszej instancji, że w realiach rozpoznawanej sprawy zabrakło twierdzeń powoda, z których wynikałoby dokładnie, jak zostały wyliczone kwoty odsetek umownych naliczonych za okres od zawarcia umowy do jej rozwiązania oraz odsetek karnych, jak i co do dodatkowych kosztów w wysokości 684,76 zł. Powód w istocie ograniczył się do wskazania tych kwot, bez szczegółowego objaśnienia sposobu ich wyliczenia. Zatem w oparciu o twierdzenia powoda nie mógł Sąd Rejonowy uwzględnić żądania w zakresie dochodzonych kwot, co obliowało go do przeprowadzenia postępowania dowodowego.

W pełni należy się zgodzić z Sądem Rejonowym, że zaoferowane przez powoda dowody z dokumentów również nie pozwalają na ustalenie, czy kwoty dochodzone tytułem odsetek i dodatkowych kosztów rzeczywiście są należne. Przy tym należy oddzielić dwie kwestie: czym innym jest udowodnienie, że w umowie pozwanego zawartej z bankiem były zastrzeżone odsetki umowne, w tym i odsetki podwyższone naliczane w wypadku opóźnienia w terminowym

regulowaniu rat kredytu, a inną kwestią jest udowodnienie, jaka w tej konkretnej sprawie powinna być kwota prawidłowo (tj. zgodnie z umową) naliczonych odsetek.

Odwołanie się przez powoda do umowy i zastrzeżenia w niej prawa banku do pobierania odsetek nie oznacza jeszcze, że konkretnie wskazane w pozwie kwoty tytułem odsetek były należne i to w dochodzonej wysokości. Przedstawienie umowy kredytowej pozwala na stwierdzenie, że pozwany był obowiązany zapłacić bankowi odsetki umowne, a w razie zajścia okoliczności wskazanych w jej § 8 – także odsetki karne. Z umowy wynika tyle, że co do zasady wierzyciel mógł odsetki naliczyć. Udowodnienie wysokości odsetek nie polega tylko na wykazaniu wysokości ich stopy i ogólnych zasad naliczania, ale na udowodnieniu za jaki dokładnie okres powinny być naliczone i jak dokładnie zostały obliczone. W realiach niniejszej sprawy powód tego nie zrobił. Ani w pozwie, ani w apelacji nie przedstawił szczegółowego wyliczenia odsetek.

Nie jest również wystarczające odwołanie się do treści bankowego tytułu egzekucyjnego (nawet zaopatrzonego w klauzulę wykonalności), ani wyciągu z ksiąg funduszu. Udowodnienie wysokości wierzytelności powinno polegać na przedstawieniu dokumentów źródłowych, w oparciu o które zostały wystawione bankowy tytuł egzekucyjny, czy też wyciąg z ksiąg funduszu. Istotą rozstrzygnięcia sporu cywilnego nie jest w takim wypadku sprawdzenie formalnej poprawności dokumentów przedstawianych przez powoda. Konieczne jest sprawdzenie przez sąd, czy i kiedy zaistniało zadłużenie z tytułu kredytu, czy pozwany dokonywał wpłat na jego pokrycie, w jakich terminach i wysokości oraz czy naliczenia odsetek oraz innych opłat zgodne są z umową. Tymczasem w realiach rozpoznawanej sprawy powód ograniczył się do sprecyzowania w odpowiedzi na sprzeciw roszczenia poprzez wskazanie jego elementów (kapitał, odsetki). Nie przedstawił jednak dokumentów źródłowych pozwalających sądowi skontrolować zasadność i prawidłowość naliczenia tak odsetek umownych, jak i ustawowych. Sposób konstruowania argumentacji przedstawionej w apelacji skłania do wniosku, że powód sam nie wie, w jaki sposób pierwotny wierzyciel obliczył odsetki, natomiast za pewnik przyjął, że wierzytelność w tej części istnieje w takiej wysokości, jak wskazana w (...).

W konsekwencji za bezpodstawny należy uznać zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Trafnie bowiem skonstatował Sąd Rejonowy, że zaoferowane przez powoda dowody nie są wystarczające dla oceny wysokości, zasadności i wymagalności dochodzonego roszczenia.

Skarżący ma jedynie rację, że nie było konieczności ustalanie oprocentowania WIBOR. W umowie zostały zastrzeżone odsetki karne w wysokości przewyższającej odsetki maksymalne, wobec czego wierzycielowi należą się odsetki karne w wysokości odsetek maksymalnych (art. 359 § 2¹ k.c.). To jednak nie jest wystarczające do dokonania prawidłowych ustaleń co do kwoty prawidłowo naliczonych odsetek i oceny zasadności powództwa w tej części. Brak w niniejszej sprawie dowodów pozwalających ustalić, od kiedy mogły być naliczane i czy w związku z tym dokonane naliczenia (a w konsekwencji kwota dochodzona pozwem) jest należna.

Reasumując: postawione Sądowi Rejonowemu zarzuty naruszenia przepisów prawa procesowego i materialnego są bezzasadne. Ustalenia faktyczne, poczynione przez Sąd pierwszej instancji, są prawidłowe i mają oparcie w treści zgromadzonych dowodów. Sąd Okręgowy podziela w całości zarówno ustalenia faktyczne, ocenę materiału dowodowego, jak i ocenę prawną i przyjmuje je za własne. Apelacja nie ma usprawiedliwionych podstaw i podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.